

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин

Кафедра політології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПОЛІТОЛОГІЯ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Середня освіта (англійська мова і література)»

Спеціальність 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

Спеціалізація 014.021 Англійська мова і література

Галузь знань 01 – Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Політологія
Викладач (-і)	Доцяк Ігор Іванович
Контактний телефон викладача	050 433 34 32
Е-mail викладача	i_docyak@ukr.net ; ihor.dotsiak@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Вівторок 15.00 – 17.00
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<u>Предметом</u> навчальної дисципліни є вивчення політичної сфери суспільства, її структури, взаємодії та взаємовідносин, аналіз вітчизняних та світових політичних процесів в умовах глобалізаційних впливів. Вона спрямована на формування у студентів цілісного уявлення про політичну сферу життя суспільства і закономірності її функціонування. Програма курсу розкриває зміст політичних інститутів та процесів, характеризує сучасну державу як базовий елемент політичної системи та політичного режиму, покликана формувати політичну свідомість та політичну культуру студентів, їх активну громадянську позицію Навчальна дисципліна «Політологія» є складовою освітньо-професійної програми підготовки майбутнього вчителя англійської мови, яка входить до циклу професійної підготовки як дисципліна вільного вибору студента. Вона вивчається у 4-му семестрі. Вивчення цього курсу сприятиме формуванню наукового світогляду, демократичної політичної культури майбутніх учителів, сприятиме розумінню трансформаційних процесів у сучасному українському суспільстві та необхідності національної консолідації в умовах російської гібридної агресії. Практичні заняття, передбачені дисципліною, покликані забезпечити якісне самостійне формування студентами умінь критичного мислення, здатності формулювати та відстоювати свої політичні та світоглядні позиції, політичній соціалізації особистості».	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<u>Метою</u> викладання навчальної дисципліни „Політологія” є надання студентам наукових знань про основні категорії політичної науки, засвоєння ними концептуальних підходів щодо процесів розбудови демократичної держави, закономірностей переходу від тоталітаризму до демократії, формування самостійного та критичного ставлення до державотворчих процесів, політичної свідомості та політичної культури, забезпечення політичного аспекту підготовки висококваліфікованих фахівців, що мають політично-моральну громадянську позицію, розвиток політичного мислення. <u>Цілі:</u> вивчення сутності, теорії та методології політології як науки; розвиток здібностей щодо розуміння політичних відносин і процесів; набуття навичок і вмінь практичного застосування теоретичних, прикладних та інструментальних компонентів політичного знання; аналіз міжнародного політичного життя, геополітичного становища і політичних процесів в Україні, її місця, статусу і відповідальності у сучасному політичному світі.	
4. Програмні компетентності	
<u>Загальні компетентності:</u> ЗК.1 Громадянська компетентність: Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права і обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку. ЗК.2 Соціальна компетентність: Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня. ЗК.4 Лідерська компетентність: Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети.	

Фахові компетентності:

ФК.3 Інформаційно-цифрова компетентність:

Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності;
здатність ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) освітні ресурси;
здатність використовувати цифрові технології в освітньому процесі.

5. Програмні результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти володітимуть наступними компетентностями:

ПРН.1 Розуміти фундаментальні принципи буття людини та природи, цінності громадянського суспільства, усвідомлювати необхідність його сталого розвитку; поважати права і свободи інших громадян, реалізуючи власні.

ПРН.2 Вільно спілкуватися державною та/або іноземною мовами усно й письмово з колегами, представниками інших професійних груп, культур і релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо для вирішення завдань у навчальній і професійній діяльності.

ПРН.3 Зберігати та примножувати моральні, національно-культурні, наукові цінності і досягнення українського суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу, суспільство, культуру.

ПРН.11 Ефективно працювати з інформацією: збирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, впорядковувати, класифікувати, систематизувати, критично аналізувати й інтерпретувати її та застосовувати дані, дотримуючись норм академічної доброчесності.

ПРН.15 Взаємодіяти конструктивно на засадах партнерства з учасниками освітнього процесу, іншими фахівцями для забезпечення функціонування безпечного й інклюзивного освітнього середовища.

Уточнені результати:

- спроможність аналітично, системно і критично мислити, використовуючи наявні масиви і комплекси політологічних джерел і документів,
- ерудованість, креативність, адаптивність і комунікабельність,
- патріотизм і толерантність.
- базові знання в галузі політичної науки,
- розуміння процесу становлення і розвитку політологічних знань в Україні та за її межами,
- навички вмілого використання політологічної інформації,
- здатність до застосування відповідної термінології з політологічної проблематики у фаховому спілкуванні,
- здатність аналізувати політичні події, явища та процеси, виявляти причинно-наслідкові зв'язки між ними,
- здатність виокремлювати актуальні питання політології як науки,
- здатність класифікувати політичні інститути та системи,

6. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20
семінарські заняття / практичні / лабораторні	10
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
4	014 Середня освіта	2-й	В

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.

	лекції	прак. заняття	сам. роб.
Тема 1. Предмет політології, її функції та структура.	2	2	2
Тема 2. Суспільно-політична думка епохи Стародавнього світу, античності та середньовіччя	2		4
Тема 3. Базові характеристики української суспільно-політичної думки	2	2	2
Тема 4. Політична влада.	2	2	4
Тема 5. Політична система суспільства.	2		8
Тема 6. Політичні партії та партійні системи.	2		10
Тема 7. Вибори та виборчі системи	2	2	6
Тема 8. Політичні еліти та політичне лідерство	2	2	4
Тема 9. Політична свідомість і політична культура	2		10
Тема 10. Демократія як форма організації політичної системи	2		10
	ЗАГ.:	20	10
7. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Система контролю знань студентів здійснюється через: • поточний контроль (70 балів) Структура розподілу балів в межах аудиторно-самостійної роботи студентів : 1) усні відповіді на семінарських заняттях – 30 балів (дві оцінки на п'ятьох семінарських заняттях); 2) індивідуальна робота : підготовка та захист реферату з обраної теми– 20 балів; 3) відповідь на тестові завдання– 20 балів; Підсумковий контроль – залік (червень 2022 р.): Письмова робота (в білеті по 3 питання, з яких перше (теоретичне) оцінюються максимально 15 балами, друге (практичне) питання – 10 балів, третє (тестове) – 5 балів. Загальна кількість – 30 балів. • підсумковий контроль (30 балів) – тест: тестові завдання, які охоплюють матеріал навчального курсу. Загальна оцінка, яка максимально становить 100 балів, виводиться на основі суми балів, отриманих за поточний та підсумковий види контролю.		
Вимоги до письмових робіт	Реферативна робота об'ємом 3-7 сторінок виконується на аркушах А – 4. Написання реферату передбачає вибір теми в іноземних джерелах на політологічну проблематику та переклад на українську мову. В структуру реферату входить текст на іноземній мові та авторський переклад. У випадку глибокого розкриття актуальної політологічної проблематики з відображенням авторської позиції та літературним перекладом реферат оцінюється 20 балів; обґрунтоване розкриття теми з несуттєвими помилками – 15 – 18 балів; неповне розкриття теми з помилками у понятійному-категоріальному апараті – 12 – 14 балів; розкриття теми з проблематики віддаленої від політологічної 10-12 балів, високий рівень компілятивності, використання сумнівних джерел – 6 – 9 балів; розкриття лише одного аспекту досліджуваної теми з хибним відображенням політологічних понять – 0 – 6 бали.		

Практичні заняття	Усне опитування реалізує поточний облік успішності студентів на основі чотирибальної шкали оцінок за виконання того чи іншого виду завдання. Так, • 5 балів студент отримує за вичерпну бездоганну відповідь із наведенням двох і більше прикладів на підтвердження теоретичного положення, яке розглядається. • 4 бали – за повну відповідь із наведенням двох і більше прикладів проте з однією-двома змістовими неточностями. • 3 бали – за неповну правильну відповідь, або таку, що містить ряд змістових неточностей чи невірно наведені приклади або їх відсутність. • 2 бали – за часткову, з грубими недоліками відповідь, або за її неадекватність завданню чи відсутність взагалі.
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент, який не виконав завдання, що виносилися на самостійну роботу, в установлений термін та отримав менше 30% за поточний контроль направляється на талон №2. До того часу, він має виконати/доопрацювати завдання та подати їх на перевірку викладачу.
Підсумковий контроль	Форма контролю - залік; Форма здачі - письмова; Підсумковий тест складається з 30 завдань, виконання яких демонструє рівень теоретичних знань та сформованості у студентів практичних навичок і вмінь. Правильний варіант відповіді оцінюється в 1 бал.

8. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи:

Студент зобов'язаний добросовісно готуватися до усіх видів поточного та підсумкового контролю, які виносяться на практичні заняття та самостійну роботу. вчасно виконати письмове завдання (підготовка реферату; виконати підсумковий тест у зазначений день.

Академічна доброчесність:

У випадку порушення норм академічної доброчесності під час виконання завдань поточного чи підсумкового контролю, студент отримує «0» балів.

Якщо студент має претензії до викладача через оцінювання, якість надання послуг тощо, спершу треба повідомити про це самого викладача; якщо проблему не вдалося вирішити, студент має право звернутися до завідувача кафедри чи керівництва факультету.

Студент зобов'язаний неухильно дотримуватися правил внутрішнього розпорядку навчального закладу; інших видів політики, передбаченої нормативними документами, що регулюють освітній процес у ЗВО.

Відвідування занять:

Студент має вчасно приходити на заняття. Він може бути не допущений до заняття, у разі спізнення без вагомої на те причини;

Студент може відпрацювати будь-яке пропущене з поважної причини заняття чи вид контролю;

У випадку пропуску 6 чи більше практичних занять без поважної причини, студент може бути не допущений до підсумкового контролю (заліку), або його/її підсумкова оцінка буде знижена.

Студент має брати активну участь у практичних заняттях; заохочується висловлювання власної думки з питань, які розглядаються.

Студент має бути толерантним у спілкуванні з викладачем та іншими студентами, зокрема під час обговорення дискусійних питань на лекційних/практичних заняттях.

9. Рекомендована література

1. Бебик В.М. Базові засади політології: історія, теорія, методологія, практика. К., 2000.
2. Гелей С.Д., Рутар С.М. Основи політології: Навч. посібн. К., 2008.
3. Головатий М.Ф. Політична психологія: Навч. посібн. К., 2001.
4. Кирилюк Ф.М. Історія зарубіжних політичних вчень Нової доби. Навч. посібник. К., 2008.
5. Кухта Б., Теплоухова Н. Політичні еліти і лідери. – 2-ге видання, перероблене і доповнене. Львів, 1997.
6. Політологія: Підручн. / За ред. О.І. Семківа. Львів, 1994.
7. Політологія: Підручн. / І.С. Дзюбко, К.М. Левківський, В.П. Андрущенко та ін. – К., 1998.
8. Рябов С., Томенко М. Основи теорії політики: Навч. посібник. К., 1996.
9. Рябов С. Політичні вибори: Навчальний посібник. К., 1998.
10. Скиба В.Й., Горбатенко В.П., Туренко В.В. Вступ до політології: Екскурс в історію правничо-політичної думки. К., 1998.
11. Українська політологія: витоки та еволюція. Навч. посібн. / За ред. Ф.М. Кирилюка. К., 1995.
12. Шведа Ю.Р. Теорія політичних партій і партійних систем: Навч. посібник. Львів, 2004.

Викладач: Доцяк Ігор Іванович, доцент кафедри політології